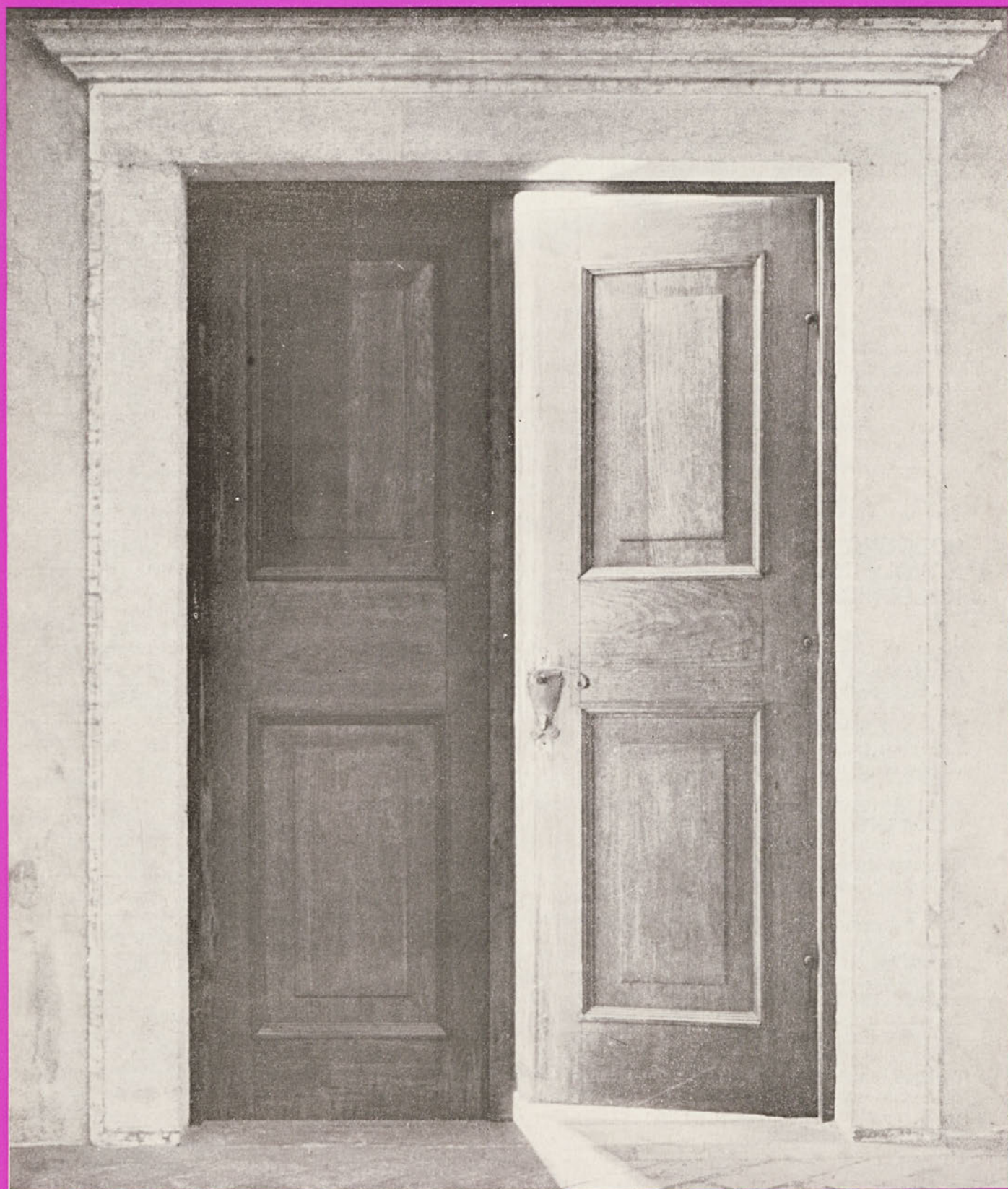

naš aero

10
'84

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije celje

celje, december 1984

letnik XXIII – številka 10

uredniški odbor

ivanka čater, rado čepič,

slavka hladnik, jože jazbec,

jelka kajtna, vera radič,

miro ribežl, cvetka robas,

tone svetelšek, tone škerbec,

srečko vavričuk, tine žnidar

svet glasila

albina cizej, milena krizman,

vladimira notar, ivica stare,

gregor švab, bojana videnšek

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredil

tone škerbec

oblikovanje naslovne strani

minja bajagič

fotografije

boris trstenjak

tisk

aero, tozd grafika

za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor aero
celje; čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo, št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oprosčeno temeljnega dvaka od prometa
proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

SODOBNA NOVOLETNA KOLEDNICA

Da b'lo bi dosti surovin za predelavo,
da izdelki naši na tržišču
bi dosegli ceno pravo.

Da ne bi žulile nas cene
repromaterialu,
da plan izvozni bi dosegli kmalu.

Da bi imeli čim več naročil,
odlične kadre,
dajatve čimbolj zmerne;
dopustne lepe,
plače kar najbolj primerne

Za to pripravljeni smo vse storiti:

Obljubljati, prepričevati,
spodbujati in svetovati;
a zgledov lastnih
žal, ne bo mogoče
nam preveč dajati...

A vkljub vsemú
naj to poguma nam ne vzame:
saj že iz prakse vemo vsi,
da vsaka šola nekaj stane!

(Lovro)

PODPISALI SMO POGODBO S SHANGHAI PAPER INDUSTRY CORPORATION

LR Kitajska vodi v zadnjem obdobju program modernizacije v smeri poživitve gospodarstva in odpiranja zunanjemu svetu. V zadnjih petih letih je obseg zunanje trgovinske menjave podvojila, presežek v višini 16,5 milijard dolarjev je namenila novim projektom. V splošni težnji po modernizaciji industrije se je odločila, da v treh provincih postavi manjše tovarne za proizvodnjo samokopirnega papirja.

V aprilu letošnjega leta smo s posredovanjem predstavnika Kovinotehne v Pekingu navezali stike s provinco Shanghai (Sanghaj). Po obisku dveh predstavnikov Aera v mesecu juniju smo ugotovili, da imajo možnost proizvodnje kvalitetnega osnovnega papirja za proizvodnjo samokopirnega papirja. Odločili smo se, da jim ponudimo know-how za izdelavo mikrokapsularnega premaza in proizvodnje samokopirnega papirja, skladno z njihovimi zahtevami in pričakovanji. Na osnovi posredovane ponudbe za know-how in opremo, nas je v avgustu obiskala sedem članska strokovna delegacija. Med 17-dnevnim bivanjem v Sloveniji si je ogledala proizvodnjo v vseh tozidih, posebej obrata AC, razgovori pa so bili osredotočeni na vsebino know-how ter specifikacijo opreme. Na osnovi teh razgovorov smo jim v oktobru posredovali novo ponudbo in kmalu dobili povabilo na pogajanja in zaključne razgovore v Sanghaju.

15. novembra je odšla na Kitajsko tričlanska delegacija Aera skupaj s predstavnikoma BMB in GAW. Po 14-dnevnih napornih pogajanjih smo 1. decembra podpisali pogodbo za prodajo know-howa in opreme za proizvodnjo 3.000 ton samokopirnega papirja.

Pogodbeni partnerji so Shanghai Diazo and Copying Paper Factory, Shanghai Foreign Trade Corporation, Kovinotehna Celje in Aero-TOZD Kemija Celje. Naš partner je član Shanghai Paper Industry Corporation, ki združuje 32 tovarn celuloze in papirja. V tovarni, kjer bo lociran nov obrat, že proizvajajo diazo papirje ter neustrezne kvalitete samokopirnega papirja na osnovi lastne tehnologije. Na vseh razgovorih in pogajanjih so bili prisotni tudi strokovnjaki Shanghai Paper Instituta.

Pogodbena vsota znaša 2.650.000 ameriških dolarjev, od tega je 250.000 dolarjev vrednost know-how, 2.400.000 dolarjev pa je vrednost opreme, ki vključuje tudi nadzor montaže in zagona.

Obveznosti Aera so v garanciji za delovanje in kvaliteto strojev ter kapaciteto in kvaliteto končnega izdelka. Izročiti moramo kompletno proizvodno tehnično dokumentacijo, trinajstim strokovnjakom in operaterjem nuditi 39-tedensko ustrezno usposabljanje ter zagotoviti prisotnost štirih strokovnjakov Aera med zagonom novega obrata v trajanju 20 tednov.

V pogodbo je vključena naslednja oprema:

- premazni stroj BMB - Švica,
- oprema za kuhinji GAW - Avstrija,
- vzdolžni rezalni stroj Cameron - Beazer Anglija,
- stroj za telex role - Rolpa Švica,
- regalno dvigalo - Koettgen ZR Nemčija,
- laboratorijski aparati - zahodnoevropski,
- laboratorijski dissolver - Bizjak, Trbovlje,
- laboratorijski kalander - Aero.

Predviden rok zagona nove tovarne je začetek leta 1987.

Podpisali smo pogodbo o prodaji znanja, ki pomeni novo, dohodkovno zanimivo kategorijo izvoza. Pomen pogodbe pa sega tudi na raven sodelovanja med LR Kitajsko in Jugoslavijo.

S skoraj telegrafskim zapisom dogajanj, od prvega stika do podpisa pogodbe, smo se izognili prikazu zapletov in težav pri posameznih aktivnostih. Podpis pogodbe pa ne pomeni le uspeha naše delovne organizacije, temveč predvsem obveznost, da z vso resnostjo bdimo nad uresničitvijo projekta.

Podpisana pogodba predstavlja prvi poslovni stik med avtonomno provinco Sanghaj in Jugoslavijo oz. Slovenijo. Sanghajsko področje je na Kitajskem najbolj industrijsko razvito saj prek njega teče 1/8 celotnega kitajskega izvoza. V tej provinci živi 12 milijonov prebivalcev oz. 1,3 odstotka celotne kitajske populacije.

To torej pomeni, da je najbolj razvita kitajska provinca sklenila poslovno sodelovanje z najbolj razvito republiko v Jugoslaviji. Pogajanja so bila za kitajske razmere bliskovito kratka, saj običajna pogajanja za nakup tehnologije, z nekaterimi prekinitvami, trajajo tudi do 4 mesece in več.

Na tem tržišču se med potencialni partnerji posebej pojavljajo Japonci, ki so s svojo mentaliteto, miselnostjo in visoko tehnologijo uspeli prodreti na Kitajsko. Tudi ameriške firme odpirajo svoja in tako imenovana joint venture podjetja, kot na primer »3 M«, ki je prav v času bivanja naše delegacije na Kitajskem odprla novo tovarno v Sanghaju.

Če bo Aero uspelo zadovoljiti interese kupca in uresničiti projekt, se nam odpirajo neslutene možnosti. Med pogovori so bila omenjena še nekatera nova področja, na primer izdelava samolepilnih materialov in samolepilnih trakov, proizvodnja kompjuterskih obrazcev in podobno.

Na pogajanjih smo dobili vtis, da je naš partner zelo trden pri svojih odločitvah, vendar korekten, pa tudi stopnja znanja, s katerim že razpolaga, je precej visoka.

V sklopu pogodbe je predvideno, da bodo pri nas na praksi določen čas tudi kitajski delavci in strokovnjaki. Zato ne bi bilo odveč že zdaj poudariti, da je potek dela pri našem projektu odvisen tudi od odnosa, s katerim se bomo srečevali z njimi, od vsakodnevnih osebnih stikov in izmenjave strokovnega znanja, ki jim ga bomo lahko oz. morali posredovati. Enaka razmerja in odnose lahko tudi mi pričakujemo na gradbišču v Šanghaju.

Podpis pogodbe predstavlja za našo delovno organizacijo in slovensko predelovalno industrijo velik uspeh. Seveda pa bomo morali storiti vse, da bo projekt kronan tudi s tehničnim in finančnim uspehom, zato pa nas čaka še veliko odgovornega, požrtvovalnega in napornega dela.

Jurij Godec

LETOS SE V REPRODUKCIJI SPOMINJAMO DVEH POMEBNIH DOGODKOV

Pred petimi leti smo dobili novo računalniško fotostavno opremo BOBST - GRAPHIC, ki je v marsičem spremenila način in pogoje dela v Grafiki.

Predvsem so v novi fotostavnici z računalniško fotostavno opremo bistveno boljši delovni pogoji stavcev. Izdelki so lepši, kvalitetnejši in tudi bolj konkurenčni.

Seveda ima ta sistem tudi svoje specifične težave in zahteve. Marsikaj smo morali v teh letih storiti, da delo kolikor toliko nemoteno teče. Bivši ročni in strojni stavci so morali krepko dopolniti svoje znanje in se usposobiti za novo tehnologijo dela na zahtevnih in neznanih strojih. V stavke vrste so se vključile tudi delavke. Tako imamo zdaj dobro usposobljeno ekipo, ki je dorasla tudi najtežjim zahtevam programiranja in stavljenja na tej opremi.

Najtežje je z miselnostjo »poznavalcev« stroke, ki težko razumejo, da sodobne, hitre naprave zahtevajo bolj dosledno obdelavo naročil in pripravo za začetek dela na strojih. To pa ni odvisno le od domače priprave, ampak že od naročnikov, ki se prepozno spomnijo, kaj bodo potrebovali za svoje nemoteno poslovanje. In tako se dogaja, da je treba pogosto prekinjati tekoče delo. Vsaka zamenjava in prekinitev pa ima za posledico večjo porabo dragega foto materiala in manjšo izkoriščenost zmogljivosti, zlasti, ker imamo samo en stroj. Ker pa drobna in zakasnela naročila pogosto privedejo pridobivanje večjih del, se ta reka problemov vali naprej in treba jo je krotiti na tak ali drugačen način.

Upamo, da bo prihajajoče obdobje hišnih računalnikov prispevalo svoje za izboljšanje razmer. Kajti njihovi bodoči lastniki bodo kaj kmalu spoznali, da morajo spremeniti svojo redoljubnost in natančnost, ker se bodo v nasprotnem primeru njihovi računalniki spremenili v hišne lažnjivce in pozabljivce. Res je to le nekašna tolažba z daljšim odlogom uresničevanja, vendar se bolj ali manj vsakodnevno tolažimo, hkrati pa drug drugemu plačujemo stroške za nered.

Stavci so peto obletnico oddelka dostojno proslavili s piknikom v naravi, seveda v lastni režiji.

19. decembra je minilo petnajst let, kar smo v Grafiki izdelali in skopirali prvo tiskovno formo za neskončne obrazce. To je bil hkrati začetek naše »nove proizvodnje«, kot smo še dolgo vrsto let imenovali tisk in obrat neskončnih obrazcev. To je bil naš dan »D«, ki je sledil poprejšnjim dogovorom, skrbnim pripravam, izobraževanju v tujini in doma, ter je v bistvu usmeril našo grafično dejavnost v določeno specialno področje. To se je dogajalo še v Celjskem tisku, pred združitvijo z Aerom.

To je bil začetek uspešnega sodelovanja med dvema kolektivoma, ki je privedel do dokončne združitve obeh podjetij.

V začetnem obdobju smo tabele za obrazce risali še ročno in nato reproducirali na filme. Teksti so se stavili in odtisovali iz svinčenega stavka ter nato reproducirali na film in montirali v tabele. Šele kasneje smo dobili sedanjo stavno opremo za izdelavo obrazcev. Takrat smo dejansko orali ledino na področju mehanografskih ob-

razcev. Večini so bile še neznane meje zahtevnosti računalniške opreme in tehnike. Celotno iz računalniških centrov so prišle včasih, za današnje pojme, čudne zahteve. Tako smo morali tudi napake iz inozemskih obrazcev staviti in tiskati na naših obrazcih kot obvezni sestavni del stavka. Takšna je pač vsaka otroška doba.

V sprejemni službi smo imeli dva računalniška strokovnjaka, ki sta našim naročnikom svetovala in tudi za njih oblikovala obrazce, ki smo jih nato stavili in tiskali. To so bili dobri začetki, ki bi bili potrebni še dandanes. Zlasti zdaj, ko sta disciplina in odgovornost popustili na širokem področju in so naročila vedno bolj površna. Zaradi premajhnih zmogljivosti smo v tistih letih imeli prenekatero »padalsko akcijo«, kot se je takrat imenovalo urgentno delo. Na srečo so sledila leta, ko smo nekoliko lažje prihajali do novih strojev, kajti sicer bi imeli v tiskarni že zdavnaj organizirane »padalske enote«.

Petnajst let ni prav dolga doba, vendar v življenju človeka že kar nekaj pomeni. Naša oprema za stavljenje se je v tem času že krepko postarala in iztrošila ter je potrebna zamenjava. Hiter razvoj elektronike v minulih letih je toliko spremenil tehnologijo dela, da so že tudi proizvajalci fotomateriala opustili izdelavo filmov, ki jih potrebujemo v klasičnem postopku, po katerem delamo. To pa narekuje nujno nabavo nove, sodobne opreme, ki bi omogočila, da bomo tudi v prihodnje ohranili in širili svoj ugled na področju kvalitete obrazcev.

Danes si ne moremo več predstavljati delovanja razvitih družb brez informacij. Gospodarskega napredka posameznih dežel ni moč doseči brez novih oblik pretoka informacij, ki morajo potekati v vseh smereh in med vsemi strukturami sestavinami znotraj posameznih dežel in med njimi. Informacije namreč v najširšem pomenu besede obsegajo poleg podatkov in dejstev celotno znanje, ki ga je doseglo človeštvo v svojem razvoju.

Znanje pa je moč. Zato so neuvrščene države boj za novo informacijsko-komunikacijsko ureditev prenesle v OZN in v UNESCO, kar pa je seveda sprožilo val neodobravanja v razvitem zahodnem svetu, zlasti v ZDA (predlog v kongresu, da bi ukiniteli pomoč UNESCO).

Kako pa je z informiranjem v Jugoslaviji?

Leta 1981 je izšel zakon o temeljnih družbenega sistema informiranja in o informacijskem sistemu federacije. Po tem zakonu imajo delavci in drugi delovni ljudje in občani pravico in dolžnost biti: informirani in informirati o pojavih in odnosih, ki so pomembni za njihovo življenje, delo in odločanje in so graditelji družbenega sistema informiranja, hkrati pa njegovi glavni uporabniki, odvisno pač od vloge, v kateri nastopajo oziroma od naloge, ki jo opravljajo. Vendar je to le zakonska osnova, ki sicer potrjuje pomembnost informacijske dejavnosti in obvezuje vse družbene subjekte, da takšno dejavnost tudi vzpostavijo, da le pa je še čas, preden bo našlo pot v konkretni družbeni praksi. Marsikaj pa je moč storiti že v obstoječih sistemih informacij in evidenc (statistika, SDK, različne evidence). Brez večjih naporov se da poenotiti informacijska ponudba (baze podatkov) v skladu z enotnimi kriteriji zbiranja, kodiranja in shranjevanja podatkov, ter tako zagotoviti tehnične možnosti njihovega povezovanja ne glede na to, v kateri bazi podatkov se nahajajo. Prav tako je mogoče in nujno napraviti pregled obstoječe podatkovne ponudbe, ter oceniti njeno vrednost in ustreznost.

Informacijski sistem

je urejena celota vsebin, metod in sredstev za neposredno opravljanje dejavnosti na področju sistema informiranja. Izrazi – informacijski sistem, sistem informacij, sistem evidenc ipd. – pomenijo navadno, da gre za velike količine podatkov in informacij. Ta količina sicer ni pogoj informacijskega sistema, kajti informacijski sistem je mogoče vzpostaviti tudi ročno, torej brez posebne računalniške opreme, vendar je število podatkov in informacij, ki jih zbirajo in razširjajo različni sistemi informacij oziroma informacijski sistemi tolikšno, da jih ni

več možno ročno obdelovati. Zato se v zvezi z informacijskimi sistemi pojavlja nujnost računalniške opreme. Vsak računalniško podprt informacijski sistem pomeni velik prihranek časa.

Informacijska ponudba

Da bi dobili pregled nad informacijsko ponudbo in računalniško podprtih specializiranih informacijskih sistemov, ki daje podatke o podatkih. Potrebno je torej evidentirati obstoječo informacijsko ponudbo in mehanizem za njeno sprotno ažuriranje.

V Sloveniji deluje več informacijskih sistemov. Večina njihovih podatkov je dostopnih širokemu krogu uporabnikov, nekateri pa so namenjeni predvsem matičnim delovnim organizacijam. Prek posameznih sistemov je moč doseči tudi zvezo z drugimi sistemi podatkov doma in v svetu.

Vsakomur je omogočen dostop do svetovnih (mednarodno uporabljivih) informacijskih sistemov, ki so: izključno računalniški – v Evropi in Ameriki, in informacijskem centru v Ljubljani (in še nekaterih drugih centrih) in sicer online – s terminalom preko telekomunikacijskih mrež za prenos podatkov na računalniške informacijske sisteme, ne glede na to, kje na svetu so. Tako je vsakomur vedno na razpolago iskanje, preverjanje, primerjava itd. preko 100 milijonov enot svetovne znanstvene, tehnične in strokovne literature (knjig, člankov, referatov, patentov, naslovov ljudi, firm, raziskovalnih, tehničnih, ekonomskih, pravnih, upravnih, humanističnih in drugih informacij in podatkov).

Nekateri informacijski sistemi v Ljubljani

– Med najstarejšimi in najbolj uporabljenimi informacijskimi sistemi (četudi le interno) v Ljubljani so registri Uprave javne varnosti »Register prebivalstva«.

– Statistika vzdržuje osnovne baze podatkov v »Komunalnem informa-

cijskem sistemu (KIS)« in sicer »Register prebivalstva«, »Register organizacij in skupnosti«, ter register podatkov vseh osnovnih statističnih raziskav. Registri so sicer dostopni, njihova uporabnost pa je zaradi neprečiščenih podatkov in visoke stopnje agregacije razmeroma majhna.

– Republiška geodetska uprava vzdržuje »Register hišnih števil«. Na Geodetskem zavodu v Ljubljani vzdržujejo delno avtomatiziran kataster in register.

– Centralna tehnična knjižnica vzdržuje za nekatera področja tehničnih ved računalniško podprt informacijski sistem. Sodeluje tudi s tujimi informacijskimi centri in kupuje magnetne trakove tujih baz.

– ISKRA – INDOK je interni računalniško podprt informacijski sistem, ki oskrbuje svoje razvojne centre s podatki »selektivne diseminacije (SDI)«, Lastna baza »Sistema za avtomatizacijo informacijske dokumentacijskih centrov (SAIDC)« in povezava s tujimi, mesečno ažuriranimi citati baze, imenovane INSPEC na The Institution of Electrical Engineers v Londonu (baza imenovana).

– Strojna fakulteta s svojim informacijskim sistemom, imenovanim IS-MEC, koordinira tudi delo informacijskih služb v neposredni proizvodnji (Tomos idr.).

– Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, mednarodni center za kemijske študije, vzdržuje lastne specialne baze in sodeluje z UNESCO – for chemical documentation (IOCD).

– Kemični inštitut Borisa Kidriča (KIBK) je vključen s svojo bazo infrardečih spektrov v DIALOG – Information Retrieval Service, Palo Alto-California.

– Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo (FSPN) – dokumentacija in Inštitut za sociologijo (ISU) – dokumentacija sodelujeta na Republiškem računalniškem centru (RRC) s programskim paketom »Sistem za avtomatizacijo informacijske dokumentacijskih centrov (SAIDC II)«. Isti programski paket uporablja tudi Ekonomska fakulteta, vendar je

priključen na Univerzitetni računski center.

– Narodna in univerzitetna knjižnica je avtomatizirala del arhiva povojnih raziskav, ki jih je financirala RSS. Uporabljajo isti programski paket (SAIDC) kot družboslovni centri. Priključeni so na Republiški računalniški center in Informacijski center.

– Preko informacijskega centra v Ljubljani je možno vzpostaviti zvezo z DIALOG-om, ki povezuje preko 200 mednarodnih baz podatkov za vsa področja znanosti, tehnologije, družboslovja in trgovine Palo Alto, California). Informacijski center redno sodeluje s sistemom International Patent Documentation Center (INPADOC) na Dunaju, ki pokriva večino svetovne patentne dokumentacije (za zadnjih 15 let je dosegljivih okoli 10 milijonov patentnih dokumentov).

– Narodna banka izgraja sistem za zunanjo trgovino, imenovan »Informacijski sistem izvoznega poslovanja (ISIP)«.

– Metalka ima lastni poslovni informacijski sistem.

In zakaj informacijski sistem v Jugoslaviji ne deluje? Kdo je odgovoren da ne deluje?

Objektivno gledano odgovornosti kot po navadi ni mogoče naprtiti nikomur, kvečjemu po malem celi vrsti ljudi, organov in papirjev, na primer:

– **šolskemu sistemu**, ker na srednji, višji in visoki stopnji učencem, študentom večinoma bore malo ali nič ne pove o informacijskih sistemih, njih uporabnosti, zlasti pa ne o patentih;

– **upravi in administraciji**, ki se zadovoljuje z medsebojnim prepričevanjem o potrebi po podpori lastni pameti (ki pa ostaja družbena dejavnost in s tem poraba namesto produktivne sile) in ki v več letih ni sposobna rešiti problema uvoza znanstvene in tehnične literature, pri tem pa je splošno znano, da devizni zneski zanjo niso pomembni;

– **gospodarstvu**, ker se ne potrudi uporabiti vsaj tistih informacij in informacijskih sistemov, ki so mu pri nas (nekateri že dolgo) na razpolago;

– **raziskovalnim inštitutom**, ker ne uporabljajo (dovolj) orodij, ki so jim na razpolago, kot so informacijski sistemi, patentna regulativa, sistematična gradnja informacijske infrastrukture itd.;

– **predvsem pa ljudem**, posameznim poslovnim, upravnim in strokovnim delavcem, ker tovrstnim problemom ne pripisujejo pomembnosti oziroma niso sposobni oceniti pomembnosti.

Kot vse moderno življenje tudi informacijska dejavnost lahko učinkovito deluje le, če vsi potrebni elementi

opravijo vsak svojo funkcijo pošteno in v celoti, ali z drugimi besedami, informacijska veriga je lahko le toliko močna, kot je močan njen najšibkejši člen. Teh pa je veliko in so med seboj zelo različni: informacije je potrebno zbrati, primerno dokumentacijsko urediti, vnesti v računalnik ter jih predvideni uporabi primerno računalniško obdelati. Potencialnemu uporabniku jih je treba ponuditi in ga zainteresirati, jih zanj na primeren (računalniški) način najti in jih urediti, sam pa jih mora znati uporabiti.

Pri nas (široko gledano) manjkajo celi segmenti, zlasti potrebnega razumevanja, volje, opreme in infrastrukture, na primer:

– uporabniki so informacijsko neosveščeni, informacijskih procesov ne poznajo, zato ne vidijo potrebe in svoje vloge in nalog v njih;

– računalniške opreme primanjkuje, je zastarela, za informacijske procese malo primerna;

– ni javnega omrežja za telekomunikacijski prenos podatkov;

– ni prodrlo spoznanje, da so učinkoviti informacijski sistemi in procesi dragi – so pa neobhodni. V takšnih razmerah je v Jugoslaviji seveda iluzorno pričakovati učinkovitosti informacijskih sistemov na svetovni ravni ali blizu nje. Tragična posledica je odločanje na pamet, po intuiciji, odločanje na podlagi argumenta moči (vodilne strukture), pačenje, manipuliranje s podatki in napačna interpretacija podatkov in informacij. Vsem tem nesrečam smo priča vsak dan.

Navedimo samo en primer nefunkcioniranja informacijskega sistema:

TOZD je z lastnim znanjem razvila tehnologijo za proizvodnjo novih izdelkov, zgradila novo tovarno z namenom, da bo izvažala pretežni del proizvodnje na konvertibilni trg, potem pa se je pokazalo, da je na trgih zahodne Evrope enaka tehnologija zaščitena s patentom tuje firme, v ostalih državah pa ni potreb po tem artiklu. Investicija je propadla.

Zakaj ta zapis o informacijskih sistemih?

Pri raziskovanju vzrokov eksplozije v uplinjaču kloru v DO AERO – TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode smo ugotovili, da imamo o kloru kot kemijskem elementu izredno malo znanja in da ne poznamo njegovih lastnosti. Služba za varstvo pri delu je pravilno ukrepala, ko se je po ugotovitvi, da v tovarni nismo sposobni rešiti problema, obrnila na Inštitut Jožef Štefan. Poleg tega pa sem še sam »po starem« iskal raznovrstno literaturo, pri tem pa sem izgubil cel mesec časa, ugotovil pa sem, da imamo v Slo-

veniji s tega področja izredno malo literature.

Če Jugoslavija ne bo rešila problema uvoza znanstvene in tehnične literature in zagotovila funkcioniranje informacijskega procesa in sistemov, potem ne bomo ostali niti na nivoju imitacijske družbe, namesto da bi se vključili med moderne inovacijske družbe. To pa je neposredno povezano z ekonomskim stanjem.

Upam, da bo pričujoč zapis s seznamom informacijskih sistemov pomagal strokovnim delavcem pri iskanju strokovne literature, saj je danes važnejše, da veš, kje najti informacijo, kot pa se ukvarjati z rešitvijo problema, ki so ga nekje na svetu že rešili.

Članek je napisan na podlagi dela Ane Barbič. Informacije in razvoj in prispevka Boruta Justina (IC Ljubljana); v zvezi s člankom v časopisu Delo: Po tehnologijo na Japonsko, čeprav je podobna tudi doma.

Pripravi: Darko Cafuta

**naš
aero**

Dandanes nam je Afrika tako kot nekdaj – enako daleč in enako blizu. Nič se ni spremenilo, čeprav nas sredstva javnega obveščanja prizadevno osveščajo z dogodki iz vsega sveta. Revolucije, vojaški udari, upori, vojne ... In kot posmeh tem krvavim dogodkom – volilna farsa državnega glavarja z vsemi ceremonijami ... Kako je mnogim malo treba!

Pretresen sedim pred ugaslim ekranom. Pred očmi imam še vedno nepozaben prizor. Puščava. Razbiti tanki in trupa, ki razpadajo v rumenem pesku. Druga slika. Skoraj ista. Puščava – rumen pesek zakriva okostje poginulega goveda in za njim nepregledna množica zasilnih bivaljš. V ospredju sestradana truma otrok, ki stegujejo svoje suhe ročice, držeč škodelo, da dobe svoj dnevni obrok ...

Že skoraj evforični govori vojaških poveljnikov se tope v očeh teh drobčenih, suhih bitij. Te oči – proti tankom! Vest človeštva in njegova sramota! In to je Afrika, ki nam jo kažejo in ki nam pronica v podzavest. Krvava in lačna! Pa je res samo takšna?

Bivši škofijski dvorec v Goričanah je že celo desetletje spremenjen v muzej izvenevropskih kultur – tudi afriških. Grad je med najlepšimi spomeniki baročne arhitekture na Slovenskem in ima izredno častitljivo zgodovino. Zgodovinarji poročajo, da so prvotno graščino zgradili že leta 928. Stal je na hribu nad današnjo stavbo. Še danes so vidni ostanki nekdanje utrdbe. Ta je bila najprej last oglejskih patriarhov. Kot nam poroča Valvazor, je imel grad leta 1261 v svoji lasti »Ulitzmannus von Gortschach«. Pozneje je večkrat menjal lastnike. Med njimi so bili Sterenbergi, Ortenburžani, Celjani in Habsburžani. Leta 1461 je cesar Friderik III prepustil Goričane v užitek ljubljanski škofiji. Hud potres je leta 1511 grad porušil, škofje so ga popravili, 1613 pa je grad pogorel in ostale so le razvaline. Šele v 17. stoletju so ljubljanski škofje zgradili iz kamnov starega nov grad, tokrat pod holmom v ravnini, kjer stoji še danes. Škof grof Attems je od 1743 do 1757 graščino popolnoma predelal. Takrat je nastala tudi kapela, pravi biser rokokoja s slikami Mentzingerja ter hodniki in sobe, bogato okrašene s štukaturo, kar še danes lahko občudujemo obiskovalci gradu. Iz tistega časa so v slavnosti sprejemni dvorani freske z zgodovinskimi motivi, delo našega baročnega freskanta Franca

Jelovška. Škof Wolf je v letih 1830–1831 grad preuredil in znižal za eno nadstropje. Tak je grad Goričane še danes.

Grad je tudi pomemben spomenik naše revolucije. Šestnajstega septembra 1934 je bila v gradu četrta pokrajinska konferenca KPJ za Slovenijo. Takrat se je končevalo obdobje obnavljanja komunistične stranke v Sloveniji, zdesetkane po hudih udarcih šestojanuarske diktature. Ilegalna organizacija komunistov je bila v predvojni Jugoslaviji predvsem kadrovska partija. Zato pomena partije v tem zgodovinskem obdobju ni mogoče presojati po njeni številni moči, temveč po njeni ustvarjalni energiji in njenem vplivu na množice.

Na goričanski konferenci je Boris Kidrič v uvodnem referatu ocenil delovanje komunistov prav pod zornim kotom te usmerjenosti k množicam. Tako je med drugim ugotavljal: »Pokrajinska organizacija KSJ je na poti, da postane iz sekte voditeljica in organizatorica samostojnih akcij delovnega ljudstva, da si osvoji večino delavcev in da močno približa tudi osvojitvi večine kmečkega ljudstva. Ni se še povezala z delavskimi in kmečkimi množicami, toda to se je že začelo; o tem nam pričajo nekatere uspele in na pol uspele akcije.« V tej sicer optimistični formulaciji je zaobseženo osrednje sporočilo Goričan. In od tega sporočila vodi pot čez dve leti in pol do ustanovnega kongresa KPS na Čebinah. Goričanske konference se je kot predstavnik CK KPJ udeležil tudi Josip Broz Tito. Kako je sodeloval ob pripravi nanjo in kako je potem vplival na njen potek, je razvidno iz njegovega poročila. Napisal ga je po vrnitvi na sedež centralnega komiteja, ki je bil takrat na Dunaju. Ugotovil je, da je sedaj v Sloveniji položen temelj za krepitev in izgradnjo partije vseh važnejših krajev, da je bila konferenca dobro pripravljena in bo, po njegovem mnenju, velikega pomena za nadaljnji razvoj partijske organizacije v Sloveniji.

Ob tridesetletnici konference je bil grad obnovljen in predan novemu namenu. Štiridesetletnica pa je zaznamovana z novo pridobitvijo. Prenovljeno je bilo bivše gospodarsko poslopje in v njem urejena »Galerija neuvrščenih«. V tej galeriji se bo sedaj vsako leto zvrstilo več občasnih razstav iz neuvrščenih dežel. S pomočjo občine Ljubljana-Šiška je bila delno opravljena rekonstrukcija nekdanjega baročnega parka. Ta je bil hortikulturno urejen in bo odprt javni park v spomin na tovariša Tita.

Oglejmo si še notranjščino gradu. Prvo nadstropje zasedata dve zbirki, ki predstavljata Kitajsko in Indonezijo. Prvo je poklonila Japonka Marija Skušek – Kondo Kavesa Tsuneko, kateri je posvečena posebna spominska soba, druga pa je darilo pokojnega Dušana Kvedra, znanega družbenega delavca in je sad večletnega zbiranja in študija predmetov v deželah Afrike in Azije. Ker sta bili ti zbirki že večkrat predstavljeni, se pomudimo malo dalj ob zbirki Antona Petkovška, ki je razstavljena v pritličju.

Zbirka Antona Petkovška predstavlja potovanja, ki jih je opravil kot zastopnik Slovenijalesa in Ljubljanske banke po državah zahodne in centralne Afrike. Obiskal je 30 ljudstev oziroma etičnih skupin in s teh potovanj je razstavljeno 350 predmetov, ki posrečeno predstavljajo ta ljudstva, običaje in kulturo. Mnogi predmeti so bili v uporabi do nedavnega. Toda tudi Afrika spreminja svoj način življenja in danes lahko najdemo maske in kipe v svoji pravi funkciji le še v oddaljenih krajih. Le-tam je še živa stara čista afriška umetnost, ki ima danes dostojno mesto v samem vrhu svetovne umetnosti. Zbirka predstavlja najvažnejša ljudstva. To so ljudstvo BAMARA, ki pripada skupini MANDE ljudstev, ki naseljujejo savanska področja ob robu Sahare. Ljudstva KISI so kmetje in pridelovalci riža ter živijo v manjših skupinah v Sierri Leone, Gvineji in Liberiji. Ljudstvo MOSI in BOBO živijo v Zgornji Volti, na območju Ouagadougouja in štejejo 2,2 milijona prebivalcev. Ljudstvo DOGON so najsevernejši izdelovalci plastike v Afriki. Prebivajo v skalnih področjih ob zahodnem Nigru v Maliju. Ljudstvo BAULE in ŠENUFO žive ob Obali slonove kosti in Zlati obali, slednje še v Maliju in Zgornji Volti.

Zbirka predstavlja bogate plesne maske, lesene in kamnite kipe, nakit iz bakra, medenine in slonove kosti in izvira iz Sahela in zahodnih dežel afriške celine. Ta nakit je zanimiv, saj zajema široke obroke iz enega kosa, masivne obročke, obeske in ogrlice z raznimi dodatki. Obročki, ki jih nosijo na rokah so tanjši, medtem so na nogah lahko težki do več kilogramov. Stoli poglavarjev – so pomembni simboli dostojanstva poglavarjev. Imeli so jih le pomembni možje. Vlada je imel kar več stolov, ki jih je ponudil svojim gostom iz nižjih slojev. Najvišji dostojanstveniki so lahko prinesli stole s seboj. Stoli so lepo oblikovani – okrašeni s simboli kače, bivoli, leopardi, kameleoni ali pa tudi s člove-

priloga – priloga – priloga – priloga – priloga – priloga – priloga – priloga – priloga

bilten

ŠTEVILKA 10
LETNIK II
DECEMBER 1984

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE DSSS

Srečno v 1985

ŽELIJO VSEM SODELAVCEM – MLADINCI DO AERO CELJE

Leto 1984 se izteka. Zapisali bomo, da je bilo uspešno, saj smo delali prizadevno in zagnano.

Prihaja novo 1985.

Ob tej priliki se vračamo zdaj že v preteklost, da bi naredili inventuro za leto, ki mineva, kako smo v njem živeli, delali in kaj smo dosegli.

Vsi obljublamo, da bo prihajajoče leto povsem drugačno, boljše, lepše, v tem letu se bo tudi v našem življenju nekaj spremenilo – spremenilo v naših odnosih, v našem delu – verjame, da bo tako.

Konec leta in začetek novega je vedno nekakšna simbolična prelomnica. To je čas, ko razmišljamo o marsičem, ko spoznavamo, da življenje vendarle teče po strugi, ki smo jo leta in leta poglabljali, utrjevali in dograjevali, da se vsak dan okoli nas nekaj spreminja, na boljše, da si želimo več radosti, sreče, spoštovanja in ljubezni.

Vsako leto, ki mine, je del vseh nas. V njem je toliko naših želja, upov, dela in uspehov; premaganih težav, pa tudi tistih, ki nas še vedno težijo.

V vsakem letu najdemo nekaj toplote in v vsakem prihajajočem novem letu upamo, da je bo še več.

Polni smo želja in načrtov, svojih osebnih, pa tudi tistih široko zastavljenih, ki bodo namenjeni vsem in vsakomur. Tudi tega ne pozabljamo, da vsako leto postavlja pred nas vedno večje naloge ali pa vsaj pomembnejše.

Ob prehodu starega v novo leto, naj bodo stiski naših rok glasniki vseh lepih želja!

ČAS DARIL IN MNOGIH VPRAŠANJ

V decembru pogosto razmišljamo o praznovanju Novega leta in se odločamo za nakup daril in način obdaritve.

Kako darilo izročimo in kako ga sprejmemo?

Darila ni treba izročiti, niti z veličanskim ceremonialom – češ glejte in strmite, kaj sem prinesel, niti ga ne bomo obdarovancu v zadregi brez besed nerodno stisnili v roko, kakor da se sramujemo, ker smo prinesli tisto, kar smo pač prinesli.

Prva zapoved torej glasi: bodimo naravn!

Kje izročimo darilo? Mnogi bonton predpisujejo, da je treba darilo izročiti v predsobi ali v sprejemnici. Sodobni bonton zahteva le eno: darilo izročimo ob prvi primerni priliki, ko se srečamo z obdarovancem. Če pride sam odpret vrata, mu damo darilo šele potem, ko smo prestopili prag.

Darilo prej lepo zavijemo, aranžiramo, pregledamo, če je cena res izbrisana.

Obdarovalec se za darilo zahvali z nekaj prisrčnimi besedami, potlej pa ga ne sme odložiti, temveč si mora darilo ogledati, če tega ne more storiti takoj (ker je takrat prišlo več gostov), to stori ob prvi priložnosti, na primer, ko gostje sedejo za mizo.

Med slavljenjem naj bodo darila na posebni mizici ali čem podobnim.

2 priloga

VRSTE DARIL

Najlepše darilo za oba spola in za vse priložnosti je in ostane knjiga. Če se nismo odločili za knjigo, so primerne še naslednja darila:

1. Uradna:

- rože,
- vino,
- žganje ali likerji,
- kristal,
- keramika,
- bonboniera,
- album.

2. Oblačilna:

- torbica,
- šal,
- srajca,
- pas,
- rokavice,
- kravata,
- blago za obleko.

3. Za kadilce:

- pepelnik,
- vžigalnik,
- kolekcija cigaret.

4. Za zamejske goste:

- lutka v narodni noši,
- majolka,
- čipkasti in drugi prtički iz domačih logov,

- knjiga o slovenski umetnosti.

5. kulturna darila:

- vstopnica za gledališče,
- umetniška slika ali kupec,
- gramofonske plošče,
- fotoaparati,
- radioaparati.

6. Okraski:

- ogrlica,
- broška,
- zapestnica,
- uhani.

8. Praktična darila:

- likalnik,
- budilka,
- svetilka,
- kavni servis.

7. Živa darila:

- pes,
- mačka,
- zlata ribica,
- papiga.

9. Kozmetična:

- parfumi,
- krema,
- rdečilo za ustnice.

Vrsta darila je pač odvisna od tega, komu je namenjeno in kakšne so naše denarne zmogljivosti.

Bliža se novo leto, z njim pa tudi čas, ko bomo prebirali nove zapise med zvezdami – horoskope. V horoskope resda ne verjamemo, vsaj večina ne, kljub temu pa jih prebiramo. Navadno se jim hihitamo. Včasih smo pripravljeni verjeti tistemu, kar nam v horoskopu ustreza, zanikamo pa vse, kar se ne ujema z našimi načrti in našim pogledom na življenje. Manj nas zanima horoskop, ki govori o naši prihodnosti in potezah našega značaja, z velikim užitkom pa se poglobljamo v horoskope ljudi, s katerimi živimo. Preberemo, kaj se obeta partnerju ali kaj prijateljici, najbrž pa ne bo odveč, če iz horoskopa izvemo kaj o tem, kakšen človek je naš šef. Poiskali smo nekaj primerov posameznih nebesnih znamenj, vendar to jemljite z rezervo, saj nikakor ne bi smeli stopiti s tem glasilom pred šefa in mu reči: »Tovariš šef, vi ste pa bik, kajne?« Če pa je v horoskopu tudi kaj resnice, to že ni več naš problem ..., vendar pogledjmo v napovedi po zvezdah.

Če je šef bik (rojen od 22. aprila do 20. maja)

Šef, ki je rojen v znamenju bika, je zagrizen realist, ki odklanja vse velikopotezne in neuresničljive predloge. Ko govorite z njim, pazite, da bodo imeli vaši stavki rek in glavo in da ne boste izgubljali časa z razglabljanjem o tem, kaj bi bilo, če bi ... Šele tedaj, ko se vsi računi ujemajo do zadnje pare, si oddahne in lahko v miru počiva. Nikar ne verjemite njegovi navidezni neobčutljivosti. Šef ni tako dobrodušen, kot se vam namera kaže, ampak pretkan in odločen človek, ki zna vedno uresničiti vse, kar si postavi za cilj. Potrpežljiv je, vendar le do neke mere, ki bi jo morali njegovi podrejeni vsekakor poznati. Tedaj, ko šefa mine potrpljenje, namreč izbruhne, njegova jeza je divja in uničujoča, z njim ni dobro češenj zobati ...

Če je šef dvojček (rojen od 21. maja do 21. junija)

Šef, ki je rojen v znamenju dvojčkov, je vsestransko razgledan, spreten, izobražen človek, ki se v življenju znajde, pa naj se primeri karkoli. Veliko mu je do tega, da je njegova vloga pomembna, da uživa ugled in priznanje. Poslušajte torej njegova priporočila in nasvete, uklonite se njegovim zahtevam, nato pa storite tako, kot se zdi vam najboljše in najpametnejše. Šef je namreč danes takšnega, jutri spet drugačnega mnjenja, včasih pikolovski, potem pa spet preveč velikopotezen. Poznati ga morate in vedeti za spremenljivost njegovega razpoloženja, da veste, kako morate govoriti in delati z njim. Rad ima spremembe, rad se giblje, sovraži pa utečemo delo, ki ne pušča prostih rok domiselnosti. Vsaka stvar ga zanima le nekaj časa, za nobeno se ne ogreje, za nobeno si ne vzame dovolj časa. Seveda je živčen, ampak to naj vas ne moti. Pazite le, da se ne navzamete njegovih navad in da ne postanete živčni tudi vi ...

Če je šef rak (rojen od 22. junija do 22. julija)

Šef, ki je rojen v znamenju raka, je prijeten, duhovit, čustven in romantičen človek, vendar samo v zasebnem življenju. Na delovnem mestu se vede povsem drugače, kot pričakujete in kot si želite. Ne daje nobenih izčrpnih pojasnil in navodil, ne zato, ker bi vam želel škodovati, ampak zato, ker se mu ne da izgubljati časa z obrobni malenkostmi, ali zato, ker noče vsiljevati svojega mnjenja. Pazite na to, kar govori, kajti iz obrobni pripomb in stavkov je mogoče razbrati, kaj si v resnici misli in kaj hoče. Pazite, da ga ne boste prizadeli, kajti pod navidezno neprizadetostjo je občutljiv in zamerljiv. Leta in leta lahko kuha v sebi užaljenost, prepira zlepa ne pozabi. Vedno želi imeti zadnjo besedo. Če se želite izogniti sporu, morate popustiti in se prilagoditi tistemu, kar si želi šef – kaj si želi pa morate uganiti sami ...

Če je šef lev (rojen od 23. julija do 23. avgusta)

Šef, ki je rojen v znamenju leva, je glavni. O tem ne dvomi nihče od podrejenih. Šef ima prvo besedo, vaje je igrati glavno vlogo, ne pusti si segati v besedo in ne sprejema nikakih nasvetov. Je dober organizator in odličen vodja, nikoli ne misli le nase, ampak tudi na svoj kolektiv. V družbi in pri poslovnih partnerjih uživa velik ugled, potrebuje pa priložnost, da se pokaže s svojih najboljših plati in da lahko občuti svojo moč. Dopustite, da se bo počutil močnega in glavnega, ne ugovarjajte mu, ampak mu popuščajte in pritrjujte. Potem boste dobro »vozili« z njim, zlahka boste uveljavljali tudi svoje zamisli in načrte. Če ste šefu simpatični, se bo pozanimal tudi za vaše zasebno življenje, iskreno se bo veselil in sočustvoval z vami, vedno vam bo pripravljen pomagati z dobrim nasvetom. Prepričan je, da je najpametnejši pod soncem. Poslušajte torej njegove nasvete in ne bodite

ogorčeni, če tudi on posluša vaše misli in jih nato prodaja naprej kot svoje ...

Če je šef devica (rojen od 24. avgusta do 23. septembra)

Šef, ki je rojen v znamenju device, je preprost in skromen človek. Noče biti v središču pozornosti, pa tudi od svojih delavcev pričakuje, da bodo dajali prednost preprostemu življenju in se ne bodo gnali za bleščečimi uspehi. Če imate enak pogled na življenje kot šef, enak odnos do dela, enak čut za urejenost in ljubezen do narave, bo v vas videl sorodno dušo in vas bo visoko cenil. Vendar bodite previdni: šef je malenkosten in natančen, zanimajo ga predvsem podrobnosti, za povezoval velikih načrtov pa nima posebnega razumevanja. Veliko mu je do malenkosti, poln je dvomov in negotovosti. Lahko mu pomagate s tem, da prevzimate odgovornost nase in da odločate namesto njega. Če mu boste olajšali delo, vas bo cenil. Čim manj napak delate, tem bolj raste vaš ugled. Čeprav vas šef od časa do časa kritizira, vendarle ve, kaj zmorete in znate in vas globoko v sebi ceni in ...

Če je šef tehničar (rojen od 24. septembra do 23. oktobra)

Šef, ki je rojen v znamenju tehničarja, je odličen sodelavec. Delo z njim je prijetno in zadovoljujoče. Vedno zna poskrbeti za vse, predvsem ve, kako je treba obdržati pravilno ravnotežje med delovno zagnanostjo in sproščenimi tovariškimi odnosi na delovnem mestu. Včasih se komu zazdi, da šef s prisrčnostjo pretirava – njegovo tovarištvo meji že na navezovanje globljih stikov, na spogledovanje. Vendar mu tega ne gre jemati v zlo, kajti vedno se ustavi tam, kjer so zanj postavljene meje. Ima široko srce, kar pa ni nič slabega. Njegov razum dela kot ura,

natančno in brez napak. Kos je vsem delovnim nalogam, tudi najtežjim, in vedno je pripravljen zagovarjati svoje odločitve, tudi če se zdijo komu napačne ali slabo premišljene. Je človek trdnih načel. Vendar ne išče spopadov, raje se izmika, ker v svojem bistvu ni borec, ampak diplomat. Na njegovo mnenje se lahko zanesete, kajti na svojem področju je pravi strokovnjak, pošten, vesten in ...

Če je šef škorpiljon (rojen od 24. oktobra do 22. novembra)

Šef, ki je rojen v znamenju škorpiona, hoče vedno imeti prvo besedo. Z njim boste shajali le, če boste znali molčati, zadržati svoje mnenje in na ves glas hvaliti njegovo domiselnost, njegove delovne zmožnosti. Šef je do vzeten za laskanje, verjame vsem sladkim besedam in uživa v svoji pomembnosti. Drugače pa ni slab človek. Do ljudi, ki so mu simpatični, je neoporečen, priazen, vljuden. Pripravljen je pomagati sodelavcem in jih izvléči iz vsake, še tako vroče kaše, vendar samo tistim sodelavcem, ki jim lahko brezpogojno zaupa. Šef je namreč negotov, pogosto nevoščljiv in tudi ljubosumen. Ne prenese, da bi kdo veljal za pametnejšega ali sposobnejšega od njega, in na takšne sodelavce v resnici le redko naleti. Sodelavce pritegne in navduši za vsako delo. Do njega je treba biti previden, kajti šef je tudi pretkan in se ne ustavi pred nobeno oviro, ki mu je na poti. Takrat, ko ve, kaj hoče, je zmožen preigrati tudi človeka, ki mu je sicer nadvse ljub in zvest sodelavec.

Če je šef strelec (rojen od 23. novembra do 22. decembra)

Šef, ki je rojen v znamenju strelca, je lahko neprijeten sodelavec. Vede se kot nekaj nadučitelj, vedno vse najbolje ve in zna, sodelavcem daje čutiti, da jih v vsem prekaša. Vendar ne vedno. Včasih utegne biti tudi zanosen idealist, ki izgublja tla pod nogami in živi za svoje gradove v oblakih. Včasih se prelevi v romantičnega ljubitelja naravnega življenja, vleče ga v daljavo, neznanim ciljem naproti. Včasih je takšen, včasih drugačen, kakšne volje je, ni mogoče uganiti, kakor tudi ne, kaj je pričakovati od njega. Na splošno je optimist, ki mu ni para, vedrina ga le redko zapusti, tudi tedaj, ko doživlja neuspehe, ohrani vero v prihodnost in nasmeh na obrazu. Kadar kritizira druge, mu ni nobena beseda preostra, nobena graja pregroba. Pri tem ne misli nič slabega, prepričan je

namreč, da si želijo vsi ljudje slišati resnico, golo resnico in nič drugega kot resnico. In treba je priznati, da se ta resnicoljubni šef zares le redko zmoti, tudi kadar govori neprijetne stvari, zato mu kaže prisluhniti in ga ...

Če je šef kozorog (rojen od 23. decembra do 20. januarja)

Šef, ki je rojen v znamenju kozoroga, se je povzpел na vodilno delovno mesto počasi in po dolgotrajnem prizadevanju, njegova pot je bila strma in posejana z mnogimi ovirami, vendar ga ni moglo nič ustaviti: dosegel je cilj, ki si ga je zastavil in sedaj ga ne more spraviti s položaja noben tekmeč, noben spodrselj, noben preobrat usode. Šef kozorog je natančen opazovalec, ki mu ne uide nobena podrobnost. Vedno načrtuje vse, kar se mora zgoditi, odloča tudi o delu svojih sodelavcev, pri čemer se najdlje mudi ob njihovih dolžnostih. Seveda pozna tudi urice miru in počitka. S humorjem in površnim klepetom ga boste samo razburili, za takšne stvari on nima časa. Lahko pa se mu prikupe v vestnim delom in z doslednim izpolnjevanjem obveznosti. Je torej brezčuten, hladen človek? Nikakor ne, tudi on ima srce, vendar je to srce pravičnega gospodarja, ki hoče imeti življenje (tudi vas) na varjetih. V svoji notranjosti je rahločuten in ranljiv, želi si priznanja in varnosti, ki jo daje stalnost. Če boste do njega odkriti in pošteni, boste dočakali trenutek, ko se bo zblížal z vami, seveda to ne bo čez noč, ampak ...

Če je šef vodnar (rojen od 21. januarja do 19. februarja)

Šef, ki je rojen v znamenju vodnarja, je človek, ob katerem potrebujete trdne živce. Včasih bi mu radi dokazali, kaj mislite in kakšni so vaši načrti, on pa nima časa za vas in vas niti ne opazi. Takrat pa, ko ste zatopljeni v svoje misli in ko si že želite, da bi vas kdo ne zmotil, takrat se bo šef zagotovo znašel v vaši bližini in iz vas vlekel tudi tisto, kar za nobeno ceno nočete razkriti. Šef-vodnar pozna vse človeške slabosti, verjetno zato, ker jih tudi njemu ne manjka. Radoveden je in prodoren, o vsakem hoče vedeti vse in ne odneha, dokler se mu to ne posreči. Spreten je in okreten, kaj je hotel od vas, opazite običajno šele takrat, ko ste mu nehote razkrili dušo in srce. Včasih je šef prav zoprni, včasih pa je prijeten, razumevajoč in cenjen sodelavec, poln novih zamisli, ki jih je mogoče uresničiti z največjim navdušenjem. Če ste domiselni tudi vi, potem boste zlahka našli skupen jezik z

njim. Spreminja svoje načrte, vi pa mu morate slediti v teh spremembah, če hočete shajati z njim.

Če je šef riba (rojen od 20. februarja do 20. marca)

Šef, ki je rojen v znamenju rib, je vse prej kot zgleden vodilni delavec. Dobrodušen je in šegav, bogato domišljijo ima in zlahka se vživi v soljudi, vendar so to lastnosti, zaradi katerih bi bil prej dober sodelavec, kot pa dober šef. Ve za vse težave svojih sodelavcev in skuša vsakomur pomagati. Če ste trezni in vestni pri delu, vas visoko ceni, kajti od vseh lastnosti mu je popolnost najljubša, najbrž zato, ker je njemu primanjkuje. Poskusite se mu za razumevanje oddolžiti s tem, da prevzamete nase nekatere odločitve in del odgovornosti, ki ji on ni kos. Šef-riba nikakor ni neumen, prej nasprotno. Spreten je, zvit, zlahka se mu posreči pridobiti ljudi, da delajo na mesto njega, medtem, ko on počiva. Le včasih se potruji in se uveljavi v javnosti, takrat igra vlogo vsemogočnega šefa in tako premaga številne komplekse, ki ga mučijo. S svojimi mislimi je pogosto nekje daleč, na počitnicah, na potovanjih, v vikendu. Takrat imate priložnost, da uveljavite svoje zamisli, da prevzamete pobudo in se izkažete z delom. Če ste samostojni in prizadevni, vam je takšen odnos na delovnem mestu všeč, šef vam pušča proste roke, da se predajate svoji ustvarjalni domišljiji, zaradi katere je pravzaprav tudi postal to, kar je.

Če je šef oven (rojen od 21. marca do 21. aprila)

Šef, ki je rojen v znamenju ovna, ne izgublja časa z ovinkarjenjem. Ni diplomat, ampak verjame, da je treba vedno po najkrajši poti do resnice. Vsakomur zaupa, vse pove v obraz, kaj misli in hoče. Od ljudi pričakuje, da bodo do njega prav tako neposredni in odkriti, pri delu tako predani in zagnani, kot je on. Pogosto od sodelavcev zahteva, da delajo v nadurah in da živijo predvsem za delo, brez misli na prosti čas. Neobčutljiv je za laskanje, čeprav pričakuje, da bodo neusahljiv vir njegovih domislic in načrtov vsi hvalili in sprejemali z nadušanjem. Če ste pripravljeni sodelovati z njim in mu odvzemati nadležna dela, da se on laže posveča velikopoteznim načrtom, potem vas bo cenil in spoštoval. Če je šef-oven še mlad, potem ga mučijo notranja nesoglasja, ki se pokažejo kot izbruh jeze, če pa je že v letih, je umirjen, razumevajoč, predvsem do sodelavcev, ki jim pomeni delo vsaj toliko, kot njemu.

škimi liki. V zbirki je več »tam-tam« bobnov ter predmetov iz vsakdanje rabe. Vsega se seveda ne da opisati, treba je pač videti. Videti tudi iz tega vzroka, da popravimo sliko o Afriki, ki nam jo vsiljuje vsakdan. Posebno še, ker imamo priliko za to.

Ogleda vredna je tudi Golobova zbirka – Mehiška ljudska umetnost. Spominska soba o zbirnem taborišču za sorodnike partizanov in talcev Gorenjske, ki je bilo v gradu Goričane med drugo vojno, nas kar sama pritegne. Sicer pa ogled načrtujemo

spomladi, ker je grad zaradi neogrevanja pozimi zaprt. Takrat pa nas bodo pričakale te in druge nove načrtovane zbirke in razstave, ki nas bodo zadovoljile, saj bomo spoznali del življenja tujih ljudstev, njihovih navad in njihove zgodovine. r. č.

»NI DOVOLJ DATI LETA ČLOVEKOVEMU ŽIVLJENJU, PAČ PA JE POTREBNO LETOM DATI ŽIVLJENJE«

V knjigah zelo redko najdemo kaj zapisanega o staranju, starosti in starih ljudeh. Zelo značilno je, da se skoraj vsi avtorji, ki opisujejo psiho-socialni razvoj človekove osebnosti, ustavijo nekako pri dvajsetem letu starosti, kakor, da se takrat razvoj človekove osebnosti ustavi. Razlogi za takšno malikovanje mladosti in za zapostavljanje starosti so različni:

Splošno mišljenje je bilo, da so usihanje sposobnosti, bolezni, telesni in duševni razpad osebnosti in tako dalje, v starosti naravno in normalno dogajanje, s katerim se mora vsakdo sprijazniti. Pomemben vidik je bil tudi ta, da je bolj pomembno zgodnje človekovo obdobje, ker je takrat človek najbolj dovzeten za različne manipulacije.

Vendar pa je kljub vsemu razumljivo, da je problem staranja in starosti vedno živ in se pojavlja, čeprav v različnih oblikah, odkar človek živi.

O vzrokih staranja strokovnjaki že dolgo razmišljajo, vendar še nimajo dokončnega odgovora.

Staranje je posledica nekega dogajanja v samem organizmu, pa tudi bolezni in slabih življenjskih pogojev. Nekateri menijo, da se staranje začne, ker se z leti izčrpajo in izrabijo nekatere snovi organizma.

Vendar pa je staranje normalen proces, na katerega vplivajo na eni strani dednostne zasnove, pa tudi številni znani dejavniki. Povprečna življenjska doba ljudi je danes nekajkrat daljša kot nekoč. Povprečna življenjska doba v Jugoslaviji je leta 1931 znašala za moške 45 in za ženske 46 let, leta 1959 pa že 61,6 za moške in 64,4 leta za ženske. Po statističnih napovedih lahko tisti, ki se rodijo danes, računajo, da bodo živeli v povprečju 67 (moški) in 74 let (ženske).

Povprečna življenjska doba žensk se trenutno še povečuje. Zaradi večje biološke odpornosti in bolj zdravega načina življenja živijo ženske povprečno tri do pet let dalj kot moški. Vendar vse govori za to, da se bo ta razlika v korist žensk prej ali slej zmanjšala, ker ženske vedno bolj pre-

vzemajo moški način dela in življenja.

Ljudje se običajno ne zadovoljimo s podatki o povprečni življenjski dobi, temveč hočemo »zvedeti«, ali bomo sami živeli manj ali dalj časa od »povprečja«. Včasih je bila zelo razširjena misel, da otroci, katerih starši so živeli dalj časa, doživijo visoko starost. Po tej teoriji so izračunali verjetno starost, ki naj bi jo dočakali otroci. Seštevili so leta, ki so jih dočakali starši in oba dedka in babici in seštevki delili s 6. Zanimivo je, da nekatere ameriške zavarovalnice še vedno zavarujejo na tej osnovi.

Taki in podobni izračuni so nezanesljivi, saj danes živimo povsem drugače, kakor so živeli naši starši in celo stari starši.

SPOSOBNOST STAREJŠIH LJUDI

Med ljudmi je močno zakoreninjena misel, da sposobnosti po dvajsetem ali tridesetem letu življenja nenehno, v pozni starosti pa vedno hitreje upadajo. Starejši ljudje naj bi bili pozabljivi, miselno in telesno togi in okorni, hitro utrjeni, težko ucljivi, niso ustvarjalni in jih nič ne zanima. O zmanjšanju sposobnosti in storilnosti starejših naj bi govorilo tudi dejstvo, da v poznih letih večini ljudi opešajo sluh, vid in telesne moči.

Vendar pa lahko zapišemo, da so vse take in podobne trditve le plod predsodkov. Starejši ljudje so duševno in telesno enako sposobni kakor mlajši ali pa jih celo prekašajo. Res je, da si starejši človek težje kakor kak šestnajstletnik zapomni nepomembno telefonsko številko. Tudi novega dela se ne loti tako nestrpno in zagnano, kakor se ga je loteval, ko je bil še mlad. Zato pa ima mnogo več znanja in izkušenj, razsodnosti in zdrave previdnosti. S temi in podobnimi lastnostmi temeljito odtehta in nadomesti posamezne primanjkljaje.

POKLICNA SPOSOBNOST STAREJŠIH DELAVCEV

Vedno znova slišimo, da dosežejo ljudje med tridesetim in štiridesetim

letom starosti vrhunec poklicne sposobnosti in dejavnosti. Nekateri delijo poklicne sposobnosti na tri obdobja: obdobje poklicnega oblikovanja in rasti (od 18. do 44. leta) obdobje ohranitve (od 45. do 65. leta) in obdobje upada (po 65. letu).

Mnenje, da v poznih srednjih letih popušča delovna sposobnost, je splošno razširjeno, a z ničemer zares dokazano. Res je, da se veliko delavcev predčasno upokoji, toda bolj zaradi neustreznih delovnih pogojev, bolezni, doseženega standarda; ko se jim ni treba več pehati v službi, ne pa toliko zato, ker bi jim zaradi normalnih procesov staranja opešala delovna sposobnost.

PRILAGAJANJE NA STARANJE IN STAROST

Mnogi ljudje s strahom in potrlostjo spremljajo svin staranje je osebnost. Če bi ugotavljali, kateri ljudje imajo pri tem največ težav, bi se pokazalo naslednje:

Posebno težko se prilagajajo na staranje in starost samovšečni, vase zaverovani, storilnostno in avtoritativno usmerjeni ljudje, nadalje tisti, ki imajo negativno podobo o sebi, ki so negotovi in nesamostojni, ki nimajo pravih življenjskih ciljev in vrednot. Ti ljudje praviloma prej začutijo pri sebi staranje, med njimi pa še posebno ženske. Več težav lahko pričakujemo tudi pri ljudeh, ki črpajo občutke lastne vrednosti predvsem iz telesne moči, spretnosti ali zunanjega videza.

UPOKOJITVENI ŠOK

Opustitev poklica in upokožitev je po mnenju mnogih nekakšen mejnik, ko se prične starost v ožjem pomenu besede.

Problem upokožitve je značilen za industrijsko razvite dežele. Nekoč se ljudje niso srečevali z vprašanjem, da bi morali opustiti delo zaradi starosti.

Na videz so stališča ljudi do upokojitve zelo različna. V resnici pa le lahko ugotovimo nekaj značilnih zakonitosti.

Raziskave kažejo, da se zaposleni ljudje nekako pet do deset let pred upokojitvijo kar veselijo misli, da jim ne bo treba več hoditi v službo in da bodo doma delali tisto, kar se jim bo zljubilo.

A ko se ta čas bliža, na upokojitev ne gledajo več tako. Takoj po upokojitvi je stališče do življenja, ki je še pred nami, najbolj črno obarvano in se izboljša šele po nekaj letih.

Priprava na upokojitev je zelo pomembna. Dokazano je namreč, da imajo starejši delavci, ki so primerno pripravljani na upokojitveno obdobje, v povprečju manj duševnih psihosomatskih in socialnih problemov. Številnim zaposlenim se zdi nemogoče, da je lahko upokojitev za nekoga problem. Zdi se jim, da je človek lahko srečen, če brez dela in ob primer- nih dohodkih uživa življenje.

V resnici pa je povsem drugače. Dejstvo, da je danes vedno več upokojencev in da je doba upokojenstva vedno daljša, razloži le del celotnega problema.

Se leta 1900 je zaposleni delavec užival pokojnino v povprečju le tri leta, zdaj pa jo uživa petnajst let.

Upokojenci se srečajo z naslednjimi problemi:

Prvi je problem razporeditve časa, saj dokler hodi človek v službo, mu predvsem delo določa potek dneva, tedna, meseca in leta.

Resen problem je tudi zmanjšanje socialnih stikov, ker se ob upokojitvi nekoliko spremenijo in uplahnejo znanstva in prijateljstva. Nadaljnji problem je zmanjševanje sredstev za življenje. Ob upokojitvi za mnoge presahne pomemben vir občutkov lastne vrednosti in sposobnosti.

Nobena skrivnost ni, da zahteva upokojitev od človeka veliko sposobnosti za prilagajanje in preureditev življenja. Ta sposobnost pa je odvisna od tega, kako jo je človek v prejšnjih letih uril. Problemi nastanejo tudi zato, ker je upokojitev še vedno nekakšen pisarniško-tehnični akt, ko ljudje določenega dne stopijo v pokoj, ne glede na njihovo počutje, želje in sposobnosti.

Raziskave kažejo, da so ljudje, ki prostovoljno odidejo v pokoj, nasploh

bolje prilagojeni kakor tisti, ki se »mora- rajo« upokojiti. Pri tem je čisto vseeno, ali gredo v pokoj prej ali pozneje.

Za prijetno življenje, tudi v »pozni jeseni«, pa je pomembno, da se na upokojitev pripravimo, da življenjske načrte prilagodimo času, ki nam je na voljo, da ne računamo na druge, pač pa se opremo na lastne moči, da za- upamo vase, vendar upoštevamo te- žave, redno vzdržujemo stike s prija- telji in znanci, ne iščemo pretirane varnosti, pač pa živimo za ta trenutek.

Znani psihiater Erich Fromm je za- pisal: »Duševna naloga, ki si jo lahko in si jo mora postaviti človek, ni čutiti se varnega, pač pa prenašati negoto- vost brez panike in pretirane bojaz- ni.«

Povzetek po knjigi
Huberta Požarnika
Umetnost staranja

SREČANJE UPOKOJENCEV AERO – TOZD TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE

Leto 1984 se izteka, zato tudi letos nismo pozabili na naše upokojence in na njihovo že tradicionalno srečanje, ki je bilo 26. oktobra. Že okrog 10. ure dopoldne so se v lepem jesenskem, dnevu začeli zbirati naši upokojeni delavci pred tovarno. Tisti, ki so še bolj pri močeh, so se najprej povzpeli do nove kuharije ter si jo tudi ogleda- li, nato pa so se pridružili ostalim ude- ležencem srečanja, ki so bili že zbrani v sejni sobi v kleti upravne stavbe. Udeležba je bila letos še posebno šte- vilna, saj se je od 122 vabljenih sreča- nja udeležil kar 101 upokojenec. Ob prijetnem razpoloženju, glasbi ter na- stopom moškega pevskega zbora KUD Oton Župančič – Sora, so se naši upokojenci počutili prijetno ter od- nesli s srečanja prijetne vtise na to- varno, ki jih kot vsa prejšnja leta tudi letos ni pozabila.

Nekatere od udeležencev smo po- vprašali, kako se počutijo zdaj, ko jim ni treba več vsak dan na delo v tovar- no. Kot prva, mlada upokojenka FANI TEHOVNIK, ki ji po izgledu nihče ne bi prisodil, da je že zbrala dovolj let za

upokojitev, nam je povedala, da se je upokojila šele prvega junija letos. De- lala je kot prebiralica v dodelavi papir- ja, delo je bilo ročno in ni bilo težko, nasploh je bila v tovarni zelo zadovolj- na. Ker pa ima manjšo kmetijo, ji tudi v pokoju ne bo dolg čas.

Tudi METKA ZAJEC je še mlada

upokojenka, saj je šele letos 18. oktob- ra stopila v vrste upokojencev. V naši tovarni je delala osem let v dodelavi papirja kot zavijalka. Z delom je bila zadovoljna, pa tudi osebni dohodek je bil kar dober. Preden se je zaposlila pri nas, je 27 let delala v tkalnici v Medvodah, tam pa so bili delovni po-

goji precej težji. V pokoju ji časa ne bo ostajalo, saj večkrat rada zavije v gozd, njen konjiček pa je nabiranje gob. V prihodnje pa si želi predvsem zdravja, tovarni pa še veliko uspehov.

MARIJA PLEŠEC, je tudi letošnja upokojenka, saj je tovarno zapustila 1. julija. V tovarni je delala kar 21 let in sicer na različnih delovnih mestih, od kurirke do kuharice, zadnja leta pa je opravljala dela in naloge snažilke v energetiki, kjer je bila najbolj zadovoljna. Z vsemi sodelavci se je zelo dobro razumela, vendar pa tovarne ne pogreša. Doma ima veliko dela na manjši kmetiji, varuje pa tudi dva vnučka, ki ji vzameta veliko časa in sta ji tudi v veliko veselje. Srečanja upokojencev se rada udeležuje, rada se povese in vseč ji je, da se vsaj enkrat na leto sreča in poklepetata z nekdanjimi sodelavci.

GABRIJELA SUŠNIK se je upokojila leta 1980, v tovarni je delala polnih 16 let kot snažilka. Z delom in z ljudmi – sodelavci je bila zelo zadovoljna, tudi na srečanje upokojencev zelo rada prihaja in to vsako leto.

MATEVŽ MIHOVEC je upokojen že kar nekaj let. Novembra 1972 se je upokojil. V tovarni je delal 20 let, od tega 17 let v kuhariji, nato pa je bil premeščen na lesni prostor, predvsem zaradi zdravja. Tako je zadnja leta pred pokojem raztovarjal vagone. Delo v kuhariji je bilo težko. Fluktuacija delavcev je bila velika, zato je bilo

treba uvajati v delo vedno nove sodelavce, večkrat je delal namesto treh delavcev. Tudi pogoji dela niso bili najboljši, pozimi mraz, poleti pa vročina. Ob ogledu nove kuharije je obžaloval, da ni mlajši, saj je v tako moderniziranem obratu res užitek delati. Ob koncu je še povedal, da zelo rad prihaja na vsakoletno srečanje upokojencev, kjer sicer opazi vsako leto več novih obrazov. Vendar, če mu bo zdravje dopuščalo, bo na srečanja še vedno rad prihajal.

ANDREJ JARC pa je eden najstarej-

ših upokojencev, saj se je upokojil že leta 1961. V tovarni je opravljal razna dela, delal je v kurilnici, na izžemalnem stroju ter na lesnem prostoru, v lesočistilnici in kasneje v pripravi lesa. Najraje je delal na lesnem prostoru takrat, ko so majili les še ročno. Čeprav delovni pogoji niso bili najboljši, saj so bili poleti izpostavljeni vročini, pozimi pa sta jih pestila mraz in sneg. Srečanja upokojencev se udeleži vsako leto in to z veseljem.

Cveta Robas

DEVETI MEMORIALNI TURNIR LADA TOMAŽINA V MEDVODAH

AERO – TOZD Medvode je bil letos organizator devetega košarkarskega memorialnega turnirja Lada Tomažina, družbenopolitičnega delavca in

športnika – pobudnika delavskih športnih srečanj.

17. novembra so se turnirja v Medvodah udeležile vse vabljenе ekipe:

Otvoritev memorialnega turnirja

AERO Celje, DONIT in COLOR Medvode ter **AERO – TOZD Tovarna celuloze** in **papirja Medvode**.

Po pozdravnem govoru Jožeta Lejka in spominskem molku so se pričele zanimive tekme. Splošna ugotovitev srečanj bi bila, da so bili tekmeči zelo izenačeni. Rezultati oziroma zmage s košem razlike kažejo, da bi lahko bila zmagovalna ekipa katera koli od udeleženk.

REZULTATI:

AERO Medvode **COLOR** 42:41 (21:26)
DONIT : **AERO Celje** 50:49 (23:27)
AERO Celje : **COLOR** 56:55 (33:31)
DONIT : **AERO Medvode** 58:50 (28:24)

KONČNI VRSTNI RED:

1. **DONIT Medvode**
2. **AERO Medvode**
3. **AERO Celje**
4. **COLOR Medvode**.

Franč Hočevar

PESMI

Ne poj žalostnih pesmi,
o violina,
ne poj jih, ker je moje srce –
srečno.

Ne prinašaj žalosti vanj,
ta hip –
saj je tisoč zvezd na nebu,
in zdi se mi,
da ima vendar moje življenje
nek smisel.

Zaigraj nekaj veselega,
radostna melodija naj preplavi –
moj dom.

* * *

Stopam,
po veliki cesti življenja,
mimo solznih oči,
mimo otroškega smeha,
mimo nežnih besed,
stopam,
morda tudi
mimo velike ljubezni,
pa ne vem, kje naj se ustavim.

Stopam,
naprej,
ko zelenijo trate,
ko se razcvetajo cvetovi,
ko se razvijajo plodovi,
stopam,
skozi čas,
zdi se mi,
da ga ni več veliko ostalo,
pa sem se tako malokje
ustavila ...

* * *

Ne nočem biti žalostna
in sama,
in nočem vedno misliti
na to,
kako bo, ko bom
stara dama,
in nihče mislil
name več ne bo.

Želim si biti,
ljubljena in srečna,
želim si doživeti
enkrat to,
potem se mi ne bo
več zdelo strašno
postarati se,
– saj on name mislil bo.

* * *

naš aero 206

Šla bom skozi sneg in dež,
da bo na meni samo tisto še ostalo,
kar je vredno,
lepo, čisto,
čeprav malo,
od mojega včeraj
ostalo.

Zato, da nekje jutri,
srečala te bom,
postal boš moja nada
in moj dom.

Zato bom šla skozi sneg in dež,
da bom pred tabo,
ostala,
kot deklica, s snežinkami v laseh,
ki se bo vedno le smejala.

* * *

Beseda za besedo
o ljubezni,
na gosto padala je
kakor sneg,
in kot da nekaj si
izgubil v temi,
iskal po mojih si
laseh.

A jaz sem preko tvoje rame zrla,
in mislila na sonce sem in smeh,
in še na srečo, ki je zame davno že –
umrla,
zaman jo iščem po mnogih poteh.

Dora Rovere

EPOHALNA INOVACIJA

Današnji časi so pač takšni, da terjajo od nas vseh vsestransko sodelovanje in vključevanje na vseh področjih. Navedimo najpomembnejša: izvrševanje proizvodnih nalog in delovnih dolžnosti, družbenopolitična in samoupravljalna aktivnost, kulturno izobraževanje, rekreacijsko-športno udejstvovanje, skrb za zdravo prehrano in higiensko-kozmetično nego, vrtičkarstvo, izleti v naravo in potovanja, vikendarstvo, opravljanje hobi-poslov in slednjič še izraba prostega časa. Da je pri vsem treba najti še čas za uživanje hrane in spanje, menda ni treba še posebej omenjati.

Vse to se je tovarišu Pogruntaliču motalo po glavi in temu problemu je posvetil vse svoje študijske kapacitete. Marsikatero noč ni zatisnil očesa, dokler ni našel epohalno rešitev; ne le rešitev, še več: inovacijo, lahko bi rekli, inovacijo desetletja!

Vrgel je v svoje računske-statistično razmišljanje vsa že prej omenjena področja, jih »razgradil« v posamične elemente, katere je nato časovno ovrednotil. Tako je prišel do presenetljivega odkritja: za vsaj delno izvajanje vsega tega bi moral imeti dan 31 ur – nič več in nič manj! In zadoščeno bi bilo vsem potrebam, ki jih od nas terja današnji čas!

In njegovi ugotovitvi je sledilo dejanje: tovariš Pogruntalič je predlagal inovacijo, naj se uvede dan, ki bo imel 31 ur. Koristnost inovacije je tolikšna in tako očitna, da komisiji o njej ni treba mnogo razpravljati. Tudi zaradi vi-

šine take epohalne inovacije menda ne bo zadrege. Priznati, kar mu gre! Če pa je inovacija izvedljiva, niti ni več tako pomembno, sicer pa naj za izvedbo inovacije zadolženi napno svoje možgane, kako bodo to izpeljali ...

(Lovro)

STRIC PEPE JE BOLAN

Na vhodnih vratih v interni oddelek je Jakob prečital, da Pepe leži na traktu E, soba št. 8. Ko je prišel do sobnih vrat, je bila tam že cela gruča Pepijevih obiskovalcev, ki so med seboj vneto razpravljali. Prožili so roke Jakobu v pozdrav, kateremu so brž pridajali: »Ali še delaš centralne napeljave, ali še vlečeš vodne cevi, ali še polagaš kanalizacijo?« Ko je potešil prvi naval njihove radovednosti, je Jakobu končno le uspelo, da je skozi priprta sobna vrata bolniške sobe pomahal bolnemu Pepetu in se mu rahlo nasmehnil. Ko se je ženski svet razporedil leto in desno ob Pepijevi postelji in ko je zasedel še posteljo tesno ob Pepijevih nogah, se je razvila med njimi živahna razprava o vrtnih delih in platenju. Gruča moških razpravljalcev pa se je pomaknila v sredino sobe. In začel je vse vprek frčati les, apno in cement in železje in cevi pa morali in rapidi in še in še. Tu in tam je kdo pomahal Pepiju, če mu je uspelo ujeti njegov utrujeni pogled. Obrtna problematika pa je tekla naprej in resnici na ljubo povedano, bila je zelo uspeš-

na. Franc bo odstopil železo Fonzi, Viki bo zamenjal polcolske cevi za železo osmico, Matej bo posodil dvajset vreč cementa in dobil morale, za štiri »fure« peska pa bo napravil Miha Tinetu tridelno okno po posebnih merah. Bine bo odstopil 400 metrov kabla oziroma dobil zanj osem kvadratov

višnjevo marmoriranih ploščic za kopalnico. Tone bo šel za poročno pričo Frediju, Jule mu bo pa GeEsa zrihtal, da se bo lahko peljal na poročni dopust. In bilo je sklenjenih mnogo nujnih dogovorov in kupčij. Skoraj noben obiskovalec pa pravzaprav ni vedel, kaj sploh Pepetu je, kakšna bole-

zen ga je položila na internega. To si cer niti ni bilo tako zelo pomembno, glavno, da jih je zbral okoli sebe. Odhajali so zadovoljni, saj so uspešno rešili svoje probleme, Fonza pa je celo stopil do bolnika Pepija, mu stisnil roko in rekel: še te pridemo obiskat! (Lovro)

ZMEŠNJAVA NA RADIJSKIH VALOVIH

RADIO CELJE: Na vrsti so kuharski nasveti.

Danes vas bomo seznanili s pripravo noveletnega kosila.

RADIO MURSKA SOBOTA: Pričenja se športno popoldne. Najprej bomo prenašali tekmo med prvovrstnima moštvoma Žogobrc in Prlečki. Navijačev je polna dvorana, upamo, da se boste imenitno zabavali, saj bo tekma res prvovrstna.

RADIO TITOVO VELENJE: Na sporedu so kmetijski nasveti. Poučili vas bomo o pripravi drevja na zimo.

RADIO ŠMARJE: Poročila. Sinoči sta predsednika Reagan in Černenko izmenjala zdravici. Pogovori so potekali v ozračju prijateljstva in pripravljanja enotnosti na področju

RADIO MURSKA SOBOTA: okrog gola. Sodnik je v tem trenutku izključil Šestića, Zajec preigrava Stojkovića, Cvetković je izrabil izredno prilžnost. S petih metrov je zadel

RADIO CELJE: ocvrtega piščanca. Da postane meso mehko in voljno, ga med pečenjem večkrat polijemo

RADIO TITOVO VELENJE: s hlevskim gnojem. Dobro je tudi, da jeseni izkoplamo jamo za sadno

RADIO CELJE: solato, ki jo lahko serviramo poleg piščanca. K noveletnemu kosilu sodi tudi pikantna omaka. To pripravimo tako, da razrežemo na drobne koščke

RADIO MURSKA SOBOTA: – levega igralca. Teče 44. minuta 2. polčasa, stanje na igrišču je še vedno 2 : 1 za Prlečke. Cvetković ima polne roke

RADIO ŠMARJE: – predsednika Združenih držav. Černenko je odpotoval na uradni obisk na Kitajsko. Reagan je bil ponovno izvoljen za

RADIO MURSKA SOBOTA: golmana. Toda žoga se je odbila v out. Še pet minut do konca tekme. Zajec spet vodi žogo proti голу, toda zadel je desnega branilca in padel

RADIO CELJE: – v krožnik s trdo kuhanimi jaci. Aranžiramo ga lahko z zelenim peteršiljčkom in vloženi mi

RADIO TITOVO VELENJE: škarjami. Paziti pa moramo, da ne poškodujemo vršičkov. Jeseni zakoplamo tudi

RADIO ŠMARJE: predsednika za mirovna pogajanja. Volitve so potekale strogo tajno. Minister za šolstvo je predlagal, naj bi bili vsi učitelji

RADIO CELJE: nadevani z namočenimi kruhki. Po petnajstih minutah jih vzamemo iz pečice in jih okrasimo z gorčico in črnimi

RADIO MURSKA SOBOTA: dežniki. Groza, dež je zaželel divje padati. Nekateri gledalci imajo s seboj dežnike

RADIO TITOVO VELENJE: ki zaščitijo sadno drevje pred zajci. Lahko tudi z apnom premažemo

RADIO CELJE: jedilni pribor in serviramo najprej juho z mesnimi cmočki, nato pa prinesemo

RADIO ŠMARJE: tovariša predsednika, ki je pravkar prišel s letališča

RADIO MURSKA SOBOTA: divje kričijo in žvižgajo, kajti gol je padel. Rezultat je zdaj 2 : 2, igralci moštva Prlečki so vsi

RADIO CELJE: lačni in žejni, saj jih boste s takim kosilom presenetili in noveletno veselje se bo pričelo

RADIO ŠMARJE: s samoprисpevkom občanov.

RAČUNALNIŠKA VODOČNOST

Kaj danes delal boš v službi ?

$$(x+2)^{-1} + y - x + 7$$

In kaj naj ti pripravim za kosilo ?

$$(14-3)^2 + 2,7(y+x)$$

In kam, moj dragi, pojdeva zvečer ?

$$(7\sqrt{2} \rightarrow) 14 + 0,5\%$$

In kaj bova počela ?

$$(x+y+z)^2 \times 0,01$$

Pa lahko noč, moj dragi

$$(2..2..2..)^{18}$$

(Lovro)

PREBERITE, NE BO VAM ŽAL ...

NIHČE NI RAD SAM je roman avtorice Judith Krantz, ki ga je v dveh knjigah letos izdala založba Obzorje iz Maribora. Izvirni naslov romana je »Scruples« – tako pa se imenuje tudi izbrana trgovina, modni butik, ki ga ima v Los Angelesu glavna junakinja Billy Ikehorn. Naslov je sicer simboličen, Billy je čudno bitje in po svoje morda značilna ameriška junakinja, saj skoraj vsako dekle sanja o bogastvu.

Z romanom je Judith Krantz zablesela na nebu ameriških knjižnih uspešnic. Nadarjena pisateljica zna pritegniti in tudi zabavati svoje bralce. Roman »Princesa Daisy« je bil leta 1982 eden njenih uspehov tudi med slovenskimi bralci.

Glavna junakinja Billy preživlja nesrečno otroštvo v aristokratskem Bostonu. Vase zaprto in nepristopno dekle najde uteho le v hrani. Čezmer-na debelost jo skazi, potem pa jo stara teta pošlje v Pariz. Pri varčni gospodinjici začne hujšati in stradanje postane nenadoma njena strast. Gospodinja, pristna Francozinja, je doma v visoki modi in pouči jo o marsičem, kar velja vedeti v tej stroki. In zgodi se, da se Billy vrne v Ameriko kot lepotica, trdno odločena, da bo uspešna.

Zaposli se na sedežu velike korporacije v New Yorku in se kmalu poroči z lastnikom Ellisom Ikehornom. Sedem srečnih let preživita skupaj, potem Ellias zbolí in Billy mu ljubeče streže do smrti. Odmaknjeno živita na posestvu v Los Angelesu. In ko nima več zakonskega življenja in družbe, postanejo njena strast obleke. Zato odpre trgovino z najdražjimi oblačili.

Po moževi smrti se Billy spušča v seksualne pustolovščine, živi nemirno in nezadovoljno, kajti kljub bogastvu in uspehu, njeno življenje ni takšno kot si ga želi, prazno je in nesrečno. Na filmskem festivalu v Cannesu, kamor jo povabijo prijatelji, pa se sreča z režiserjem Vitom Orsinijem, ki je na robu bankrota. Z njim doživi romanco in poroči se.

Ob življenjski zgodbi glavne junakinje, nam avtorica slika še vrsto zanimivih likov z njihovimi življenjskimi vzponi in padci iz sveta visoke mode in filma. Skratka, NIHČE NI RAD SAM, je roman, ki bo privlačil predvsem romantične bralke, saj nas vodi po svetu bogastva, o katerem lahko mi »navadni zemljani« le sanjamo, ob tako prijetnem branju, kot je pričujoče delo.

BERAČEVA ZGODBA je povest Ivanke Čadež, ki je letos izšla pri Kmečkem glasu.

Gre za prvo daljše pripovedno delo pisateljice Ivanke Čadež. Glavni junak povesti je Primož, sin beračice, ki se težko prebija skozi življenje, saj mu je usoda naprtila podobno breme kot materi – Primož je bil invalid, zato si je moral na različne načine, predvsem pa z močjo svoje domišljije, služiti svoj vsakdanji kruh.

Zgodba o beraču Primožu se prične v času po prvi svetovni vojni, kraj dogajanja pa so vasi v okolici Cerknega, torej področje, ki je bilo takrat pod italijansko okupacijo. Odločilen dogodek v Primoževem življenju je srečanje s starcem – Očancem, ki zbira zdravilne rastline in iz starih bukev razbira njihove učinke.

Srečanje z Očancem in z njegovimi knjigami pomeni za Primoža pristop v svet znanja, pisane besede, v kateri se skriva tisočero zgodb in skrivnost svet učenosti. Počasi spoznava, da je znanje moč, s katerim si lahko pridobi naklonjenost sovaščanov in se počasi vključuje v vaško skupnost.

Primož sledimo tudi med vojno in po njej, ko se končno sreča s svojo veliko ljubeznijo in si uredi življenje.

Zgodba je preprosta, topla in človeška, zato jo bo marsikdo z veseljem prebral.

Hkrati pa je Beračeva zgodba tudi literarni dokument o življenju primorskih ljudi v času med obema vojnama, torej v času, ki je bil za Slovence v fašistični Italiji težak in odločilen.

Svojevrstno delo Heinricha Bölla IZGUBLJENA ČAST KATHARINE BLUM je izšlo lani pri Mladinski knjigi v Ljubljani.

Mimogrede vas spomnimo, da je Heinrich Böll, Nobelov nagradjenec za literaturo za leto 1972.

V delu IZGUBLJENA ČAST KATHARINE BLUM s podnaslovom: Kako nastane nasilje in kam lahko vodi, je Böll zasnoval polemično delo. V njem zasledimo vse tisto, kar se dogaja na zahodnonemški politični sceni. Kar se v romanu dogaja s Katharino Blum, se je v decembru 1971 pripetilo Ulriki Meinhof. V zgodbi o Katharini pisatelj razgalja nečiste posle policije v »lovu na čarovnice« in razkrije, kako se razvijajo teorije o velikih zarotah v napihnjenem bulvarskem tisku. Katharina se na neki zabavi seznani z Göttenom, ki je osumljen terorizma, čeprav se potem pokaže, da je nava-

den kriminallec. Docela osebno ljubezensko zgodbo izrabi časopis in jo spremeni v izredno nevarno politično zvezo. Tisk Blumovo duševno uniči, tako da ustrelí novinarja Tötgesa. Pet dni trajajoča zgodba (zasliševanja, sodišče) doseže svoj vrh v pretresljivi človeški stiski, kot jo izpoveduje Katharina v svojem monologu.

In še odlomek:

»V ta novinarski lokal sem šla samo zato, da bi si ga enkrat ogledala. Hote-la sem videti, kakšen je videti takšenle človek, kakšne so njegove kretnje, kako govori, kako pije, pleše – ta človek, ki je uničil moje življenje. Ja, pred tem sem odšla v Konradovo stanovanje in sem vzela pištolo in celo sama sem jo napolnila. V tistem lokalu sem čakala uro in pol ali dve uri...«

Toliko o tem delu, ki ga priporočamo zahtevnejšim bralcem.

Tretjo knjigo Ivana Krefta SPORI IN SPOPADI v spominih in dokumentih so v letošnjem letu izdale kar tri založbe.

Gre za publicistično delo, ki smo ga vsi tisti, ki smo prebrali Kreftovi prvi dve knjigi nestrpnost pričakovali. V tretji knjigi SPOROV IN SPOPADOV je zajeta problematika okrog leta 1948.

Avtor piše o najbolj kritičnem času nove Jugoslavije, ki je potekal v znamenju ostrih spopadov s Sovjetsko zvezo in drugimi državami vzhodnega bloka. Hkrati govori o dogodkih, ki se neposredno ali posredno vežejo s tem prelomnim letom – opisuje povojne razmere na slovenskem podeželju, analizira našo kmetijsko politiko, govori o težavah, ki se jih še danes nismo znebili, odkriva ozadja tako imenovanih dachauskih procesov, zrežiranih po stalinističnem receptu, spregovori o posameznikih, ki so v tem kolesju doživljali najrazličnejše, večinoma tragične usode – vse skupaj pa povezuje s svojo življenjsko potjo, ki ga je v tem času diplomatskega dela pripeljala v napeto in dinamično ozračje domačega političnega dogajanja.

Ivan Kreft ni zgodovinar. To mu nekateri očitajo. Očitajo mu tudi, da je delo podprto s premalo dokazi.

Sama pa lahko k temu pridam še to – preberite ne bo vam žal, pa čeprav bo potem, marsikakšna v šoli pridobljena Resnica dobila drugačen odsev v vaši zavesti.

Dora Rovere

Celje - skladišče
D-Per

452/1984

1119841830,10

COBISS 0